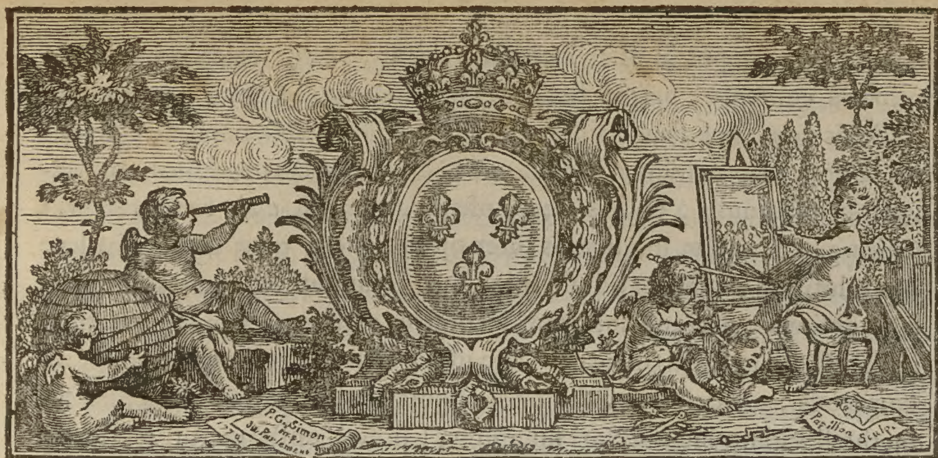
1?0

D. O. M.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

Præſide M. ROCHO DUBERTRAND, Facultatis Artium, & Chirurgiæ Magiſtro, in almâ Univerſitate Pariſienſi, antiquo Scholarum Præpoſito, Regiæ Chirurgorum Academiæ Conſiliario, *necnon Bibliothecario*, &c.

An Antiquiori deligatione, poſt femoris amputationem, alia præſtantior?

ASCI & mori, ea eſt lex naturæ; vivere & pati, ea conditio humana. Homo duplici ſubſtantiâ conflatur, animâ ſcilicet & corpore; mutuum utrinquè adeò deſideratur commercium, ut, tantillùm eo deficiente ipſe langueſcat; planè deſtituto mox intereat. Mors autem non eſt unica hominis neceſſitas, ſunt adhuc varia incommoda varias vitæ periodos inſequentia: vix enim in lucem editus, jam maximæ debilitatis præbet argumenta; vult-ne ſuos artus extendere? Eos confringi ſubit periculum; in tenerâ, ut in provectiori

ætate , vita ſemper in diſcrimen protrahitur , partim calculo in cyſtide urinariâ contento , partim herniâ quandòque incarceratâ , partimque fracturis quas ſæpè ſæpiùs ſubſequuntur , dolor , inflammatio , gangræna. Uno verbo neminem latet , quot & quantis corpus humanum objiciatur infortuniis , quibus certè obrueretur , niſi citò ei ſuccurreret Chirurgia. Si autèm innumeras inter operationes , quas exſequitur hæc Ars ſalutifera , amputatio ſit ſola , quæ ſcrupuloſiùs mentes ab omni ævo detinuit , quæque ſummam in noſtro manum accepiſſe videtur : nulla eſt etiam , cujus deligatio , hûc uſquè uſitata , ſecùm tanta trahit incommoda , præcipuè poſt femoris amputationem ; itaque iſtius infauſtæ methodi vitium hîc inſectari ſuſcipimus ; poſteà noſtram , ut meliorem ſimplicioremque elucidabimus : attamen brevis anatomica femoris deſcriptio priùs eſt exponenda.

EX ANATOMIA.

In femore (maximo totius corporis humani oſſe) tres præcipuæ partes , corpus ſcilicet , ſeu pars media , duæque extremitates , conſiderandæ veniunt. Corpus incurvatum antrorsùm , ad cylindricam figuram multùm accedit : huic diſtinguntur facies anterior , & duæ poſteriores laterales , aſperâ diſtinctæ lineâ , quæ ad trochanteres ſuperiùs , ſic ad inferiores condylos fit bifida Superiori parti ineſt caput cartilagine munitum , in medio excavatum , ubi inſeritur ligamen rotundum , aut planum (1) , quod includitur in illius oſſis articulatione per ἐνάρθρωσιν cum cavitate cotyloidæâ. Huic apophiſi ſubjacet alia eminentia figuræ cylindricæ , modo obliquo ab inferiore externâ , ad ſuperiorem internam , & tantiſper antrorſam partem directa. Extremitas inferior hujus oſſis lata atque craſſa eſt , illiuſque baſim veluti conſtituit (2). In illâ obſervantur quatuor eminentiæ , quarum duæ laterales , & inferiores dicuntur *tuberoſitates* ; duæque aliæ , ſeu *condyli* cartilaginibus obducti , articulationis mortui inſervientes , poſteriùs à ſe ſeparantur , & anteriùs in trochleæ modum conficiuntur. Illud os tum intùs , tum extùs præter articulationes & muſculorum inſertionem , membranâ denſâ , & elaterio donatâ περιόστεον dictâ , defenditur. Quatuordecim vulgò annumeran-

---

(1) Vid. Heiſter. compend. anatom. p. 53.

(1) Vid Winſlov. *Traité des os ſecs.*

tur musculi femur moventes; tribus elevatur *psoâ* nempè, *iliaco* & *pectinæo;* extenditur à majore *glutæo;* alii *glutæi* minor, minimusque, *fasciâ latâ* juvante, femur abducunt; adducitur è contra à *tricipiti* tantùm: in orbem versatur, mediantibus *pyriformi*, *gemellis*, *quadrato*, *obturatoribus*que. In femoris etiam structurâ, annotandi sunt musculi, quibus crus movetur. *Recto* seu *gracili* anteriore, *cruræo*, *vastis*que extenditur; flectitur autem *sartorio semi-membranoso-nervoso*, *bicipiti*, *gracili*que interno: dein actione *poplitæi*, unâ cum *bicipitis* capite longo crus extrà semirotatione movetur. Omnium horum musculorum, alii sunt liberi, ideſt partim, tibiæ, partim offi innominato inseruntur; aliique femoris ferè longitudinem adæquant, & ei inhærescunt. Vasa femoris sunt omnigena; arteriæ dicuntur *cruralis* & *musculares*: hæ dividuntur in mediam, & duas laterales. Cruralis autem ab origine ferè eſt anterior, sensim fit interna, brevi posterior; dein *tricipitem* perforando, *poplitæam* producit. Quòad venas idem, ac sociæ arteriæ, nomen obtinent. Præcipui sunt duo nervi *cruralis* & *sciaticus:* ille seu anterior secundo, tertio & quarto pari lumbari simul unitis efformatur; & similem ejusdem nominis arteriæ viam sequens, varios emittit ramulos. Posterior, *sciaticus*-ve major, è pari ultimo lumbari, tribusque prioribus sacris componitur, per magnam ossis ilei incisuram egressus, inter tuberositatem ischii, & majorem trochanterem, per crus totum, pedem ad digitos usque distribuitur.

EX CHIRURGIA.

I.

AMPUTATIO græcis ακροτηριασμος ea eſt operatio, quâ institutâ, quoddam membrum à corpore resecatur. Celebrant eam Chirurgi, quoties pars una adeò afficitur, ut nulla spes, aut eam *therapeutice* curandi, aut etiam conservandi absque maciei periculo, supermaneat (1): hæc autem operatio, pro vario loco, varium nomen sortitur. Si spectet membrorum contiguitatem seu *juncturas*, *in articulo* dicitur amputatio; si continuitatem, vel reservantur segmina, vel non, tuncque segminosa, aut circularis: & hæc imprimìs pro femore exsequitur. Omnes inter causas, quæ femur ad amputandum impellunt, recensentur (2) femoris,

(1) Vid. Opera posthum. D. Petit M. C. P.

(1) Vid. Heist. institut. Chir. capit. XXXVI.

aut tibiæ caries prope genu, eorum comminutio; arteriæ *cruralis*, vel *popliteæ* læſio gravis, arteque inſanabilis: nulla verò præ aliis frequentior ſphacelo, cujus theoriam explicare paucis verbis immoramur. Sphacelus cùm ſit gangræna ad intenſiorem gradum provecta, indè ſequitur quædam inter utrumque differentia. Etenim in priore, omni ceſſante vitali actione, abolitoque fluido nerveo vivificandis partibus inſerviente, integra fit deſtructio; in poſteriorie ècontrà, impedito ſanguinis circuitu, mors tantùm impendet. Indicia autem ſphaceli exiſtentis deſumuntur; 1°. à mutato colore cutis, quæ fit fuſca, nigra, quæ puſtulis ichore repletis defædatur, ſi ſit ſphacelus humidus: ſi ſiccus, cutis indureſcit, & quaſi torrefacta. 2°. A frigiditate & inſenſibilitate partis, quæ tunc pungi, aut diſcendi poſſit abſque ullo dolore. 3°. Exſurgit exhalatio contaminata; inſuper ad vicinia ſerpit corruptio, quæ ad fatale exitium mox duceret, niſi Chirurgia genti humanæ ſemper ſalutifera auxiliatrici manu ei ſubſerviret; niſique provariis lethiferæ corruptionis gradibus præſentèm afferret medelam. In ſphacelo autem unicum adeſt remedium, *Artûs reſciſio* (1).

I I.

PRÆMISSIS in femoris ut aliorum artuûm amputatione præmittendis, Chirurgum ad externam femoris partem ſtare par eſt. Tunc, ſanguine coercito torcularis ope D. Petit (2), cutem, quàm fieri poteſt, ſursùm attrahi curat, ſubitòque duos laqueos, ut firmiter contineantur carnes, apponit; tuncque femur in ſitu directo à famulis contentum cultro falcato ad os uſque in loco deſignato (3) diſcendit. Poſteà, cute carnibuſque unâ ſectis, laqueum ſuperiorem ſolvit, carneſque oſſi hærentes, juxta oras earum, linteo fiſſo, ſursùm fortiter retractarum, vel ope faſtigiati cultri, vel ſcalpelli longioris reſecat; perioſteum inde ſolerter radendo dividit, & os ipſum ferrulâ aufert. Femore tandem amputato, ligatura vaſorum eſt inſtituenda, quæ acu curvatâ fili firmioris ceratique inſtructâ perficitur: nunc ad deligationem.

---

(1) Vid. Heiſt. inſtit. Chir. articul. de gangr. & ſphacel. Celſ. lib. V. capit. 26. n. 34. Garangeot, *Traité des opérations*. D. Joan. Juncker. tabul. X. de ſphacel. n°. II.

(2) Hoc torcular vaſa comprimere debet in parte femoris internâ ſuperiori.

(3) Locus ille ſit ſemper inferior, duoſque inter laqueos.

III.

QUEMADMODUM *citò*, *tutò* & *jucundè* ſententiam maximè decantatam in operationibus ſuis crepat ars ambidextra ; crepat & illam in ſagaci vulnerum deligatione. Vulnus autem, ut recens, ut ſimplex, aliis non diſcrepat, eaſdemque in curatione ferè offert indicationes. Itaque non immeritò jam à longo exulaverunt tot diverſi generis ſpicula, lanceoli, forcipes, laquei ; exulavêre tot & unguenta, digeſtiva, nec non balſama. In deligatione igitur præſenti, cui bono tanta ſpleniorum, tanta faſciæ farrago ? Cur moleſta poſitio artûs ? Vulnus illud ſanguine coercito, necnon vinctis arteriis, ex ſe nil periculi habet : hujus è contrà deligatio, quò complicatior erit ; eò graviora ſymptomata, eò lentior curatio, majora denique exſurgunt incommoda. Conſideranti porrò antiquioris, femore reſecto, deligationis effectum, & vulnus ampliari, & malorum vim ac numerum augeri, facilè ei patebit : unde curatio lenta, ſi evenit, ipſa incerta, ſemperque injucunda. Etenim ex his linamentis rudi modo digeſtis, variis ſpleniis, omnibus faſciæ circuitibus, ſituque membri mutilati intempeſtivo, naſcuntur irritationes, preſſioneſque periculoſæ : ſed cùm omnia hæc applicata humorum optandæ degurgitationi obſtent, turget membrum, turget idem immenſè (1), ſiti ardenti torquetur æger, febri inflammatoriâ, doloribuſque ſymptomaticis necnon convulſivis afficitur. Imò ſuppuratio, quæ tunc cohibetur, fit deinde immoderata pravæque indolis ; exinde tumores varias partes, *inguen* v. g., occupantes, maraſmus deinceps, & ſæpè interitus. Abundantiori enim ſuppuratione in laticem refluxâ, ſanguis fit degener, functiones læduntur, langueſcunt, aboliuntur. Inſuper ſi fortè obtineatur curatio, ex hâc faſciatione, ſituque trunci præſertim inconſultò verticali, ſupereſt oſſis exſuperantia, ac turbinata hujus membri figura, quâ artificialis applicatio artûs impeditur.

IV.

Ex ſuprà dictis, vulnus amputationis eſt recens ac ſimplex : attamen inflammatione, ſubſequentique ingurgitatione mox laborabitur cùm quo-

(1) Teſte D. Monro. Vid. Eſſ. d'Edimbourg, tom. IV. Aliunde videre eſt manifeſta ſpleniorum veſtigia

dam doloris sensu; sed sex, octo, plus minusve diebus elapsis, hæc accidentia paulatim evanescunt, & fit salubrior suppuratio, quâ deinceps partes molles deprimuntur, inchoaturque cicatrix à circumferentiâ ad centrum pellicenda: nullus est autem quin videat, quantùm methodus Antiquorum in vulnerum deligatione his omnibus noceat, quàmque pariter optanda sit simplicior, in quâ vulnus ejusque vicinia nec premantur, nec coarctentur; in quâ demùm suo in opere natura nullatenùs perturbetur. *Natura enim simpliciter agit, & agit optimè:* naturam igitur sequatur ars ministra. Sed ut hujus beneficæ matris vota obsequantur, aliam ut simpliciorem melioremque (1) cum celeberrimo D. *Louis* proponere nobis liceat. Femore itaque resecto, vinctis arteriis, linamenta sicca sed mollia in plagam admoveri, posteà longum crassumque pro vasorum directione splenium injici, circulatimque fasciam apponi à parte membri superiore ad pollicis è vulnere distantiam; sex denique fascias simplices carnibus approximandis dicatas ordinari, suademus. Hæ fasciæ, ipsarumve extremitates suprà truncum figuram stellæ efformare debent, retinenturque ab ipsâ circulari reflectente, aut aliâ. His ritè peractis, neglectoque pulvillo sub femore resecto, molliter obvoluto (2), ægrum recubare juvat (3). In nostrâ methodo, pressiones, si quæ sint, molles æqualesque fiunt, vulneris diametrum minuitur, ingurgitatio minima, dolores quasi nullæ, suppuratio laudabilis, cicatrix deinde legitima. Quin imò, posito horizontalitèr membro, carnes non retrahuntur, prævidetur ossis exsuperantia, facilisque προωσει ansa præbetur: cùmque æger, nostrâ methodo, varios motus faciliùs exercere potest (4), minùs angitur, minùs vexatur, commodioremque ad somnum habet propensionem. Nostræ sententiæ objicient forsàn adversarii sanguinis profluvium, hocce situ, valdè esse pertimescendum; Vanus Timor! Si enim perpen-

---

(1) Vide acta Acad. Chir. Reg. Tom. II, pag. 400. *De l'appareil & du bandage de l'Amputation.*

(2) Pileo, v. g. laneo, ut commendant D. LEDRAN, *Traité des opérations*, & D. MONRO, *Ess. d'Edimbourg*, Tom. jam cit.

(3) Jubet etiam D. MARET, M. Chir. Divionensis. Vide acta Acad. Divion. Tom. 2, *sur la cause de la saillie de l'os & de sa dénudation à la suite de l'amputation de la cuisse, page 62.*

(4) Teste D. MARET. Vide libr. jam citat.

dant, quòd torcular ſuper vaſa relinquamus, quòdque ſplenium in eorum directionem adhibuerimus, nil reformidabunt, & certè nobiſcum concludent.

Ergò Antiquiori deligatione, poſt femoris amputationem, alia præſtantior.

Quas, DEO JUVANTE, tueri conabitur MICHAEL-MARIA BAGET, Pariſinus, in almâ Univerſitate Pariſienſi Artium liberalium Magiſter, Doctor-Medicus Remenſis, necnon Theſeos Auctor.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Sabbati 27â Maii à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.
A. R. S. H. 1775.

PRO ACTU PUBLICO

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis P. G. SIMON, ſupremi Senatûs Typographi, viâ vulgò *Mignon* nuncupatâ. 1775.